

D E C I Z I E

24 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență :

Președintele ședinței, judecătorul Svetlana Filincova

Judecătorii Svetlana Novac, Tatiana Vieru, Iurie Bejenaru, Galina Stratulat

examinînd recursul declarat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Moldovatransgaz” către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică cu privire la contestarea actului administrativ, împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2013, prin care acțiunea a fost admisă

c o n s t a t ă

La 14 septembrie 2012 Societatea cu Răspundere Limitată „Moldovatransgaz” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că, activitatea economico-financiară a întreprinderilor din domeniul energetic poate fi supusă controlului economico-financiar fiscal doar de către autoritățile abilitate cu atribuții de control financiar prin lege și nu de către ANRE. În plus ANRE a supus controlului financiar fapte economice petrecute cu 6 ani în urmă, prin aceasta încălcînd principiul legalității. Chiar și organele fiscale și vamale au termene exacte și precise la petrecerea controalelor - 5 ani. Construcția gazoductului-branșament de presiune înaltă „Tocuz Căinari Mereni” a fost inițiată prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 191 din 20 februarie 2006, nici documentele de construcție nu se mai păstrează la întreprindere, dat fiind faptul, că potrivit nomenclatorului documentelor-tip și termenele lor de păstrare acestea au fost nimicite.

Solicită reclamantul, anularea Hotărîrii Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 479 din 06 iulie 2012, cu privire la rezultatele controlului activității de reglementare a SRL „Moldovatransgaz”, în cadrul construcției gazoductului - branșament de presiune înaltă „Tocuz Căinari Mereni”.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2013 a fost admisă acțiunea înaintată de către Societatea cu Răspundere Limitată „Moldovatransgaz”, fiind anulată Hotărîrii Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 479 din 06 iulie 2012, cu privire la rezultatele controlului activității de reglementare a SRL „Moldovatransgaz”, în cadrul construcției gazoductului - branșament de presiune înaltă „Tocuz Căinari Mereni”

La 24 mai 2013 Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, cerînd admiterea recursului, casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că prima instanță la emiterea hotărârii a aplicat eronat normele de drept material și procedural, iar probele prezentate de către reprezentantul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nu au fost luate în considerație.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Materialele cauzei denotă că, la 06 iulie 2012, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a emis Hotărîrea nr. 479, privind rezultatele controlului prin care a luat act de raportul privind rezultatele controlului asupra activității reglementate a SRL „Moldovatrangaz” în cadrul construcției gazoductului-branșament de presiune înaltă „Tocuz-Căinari-Mereni”, a obligat SRL „Moldovatrangaz”, ca în termen de o lună să elaboreze și să prezinte ANRE un plan de acțiuni orientate spre înlăturarea neajunsurilor și abaterilor menționate în raport și neadmiterea unor astfel de cazuri pe viitor, autorizînd departamentul tarife, analize și control a ANRE, în cadrul aprobării tarifelor pentru transportarea gazelor de către SRL „Moldovatrangaz” să țină cont de cheltuielile inefficiente admise de către întreprindere la construcția gazoductului (f.d.10-11).

La 03 august 2012 SRL „Moldovatrangaz”, a înaintat către ANRE cererea prealabilă nr. 2347, prin care a solicitat anularea Hotărîrii nr. 479 din 06 iulie 2012.

ANRE prin scrisoarea din 24 august 2012, a respins cererea prealabilă înaintată de SRL „Moldovatrangaz” (f.d.7-8).

Conform prevederilor art. 8 al Legii cu privire la gazele naturale nr.123 - XVIII din 23 decembrie 2009, ANRE :

a) eliberează, în conformitate cu procedura și cu cerințele stabilite de lege, licențe pentru: producerea gazelor naturale, stocarea gazelor naturale, transportul gazelor naturale, distribuția gazelor naturale, furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate sau la tarife nereglementate;

b) în cazurile și în condițiile prevăzute de lege, modifică, sistează temporar sau retrage licențele eliberate;

c) desemnează titularul de licență care va desfășura activitatea licențiată în locul titularului de licență pentru transportul, distribuția sau furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate a cărui licență a fost sistată temporar, căruia i s-a retras licența sau a cărui licență a expirat;

d) monitorizează și controlează, în modul și în limitele stabilite de lege, respectarea de către titularii de licențe a condițiilor stabilite pentru desfășurarea activităților licențiate, a prevederilor prezentei legi, inclusiv a celor privind drepturile consumatorilor finali și calitatea serviciilor prestate;

e) elaborează și aprobă metodologia de calculare și de aplicare a tarifelor reglementate la serviciile de stocare, de transport și de distribuție a gazelor naturale, a

tarifului pentru furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate, precum și a tarifului final la gazele naturale furnizate consumatorilor finali;

f) aprobă tarifele reglementate, calculate în conformitate cu metodologia aprobată, monitorizează corectitudinea aplicării lor de către titularii de licențe;

g) supraveghează respectarea de către titularii de licențe a principiului costurilor necesare și justificate la calcularea și la aprobarea tarifelor pentru activitățile reglementate, desfășurate pe piața gazelor naturale;

h) supraveghează piața gazelor naturale și modul în care titularii de licențe își îndeplinesc obligațiile, inclusiv cele care revin operatorului rețelei de transport și operatorilor rețelelor de distribuție;

i) stabilește, cu respectarea confidențialității, informațiile de ordin economic și tehnic referitoare la funcționarea sistemului de gaze naturale, care urmează a fi date publicității de către titularii de licențe;

j) promovează, monitorizează și asigură transparența și concurența pe piața gazelor naturale;

k) monitorizează importul de gaze naturale sub aspectul fluxurilor de gaze naturale, stabilește condițiile de export al gazelor naturale în cazul în care este necesar să se asigure securitatea furnizării;

l) stabilește, pentru monitorizarea separării efective a conturilor titularilor de licențe pe piața gazelor naturale și pentru garantarea lipsei de subvenții încrucișate între activitățile de producere, de stocare, de transport, de distribuție și de furnizare a gazelor naturale, metode de ținere a contabilității în sistemul de gaze naturale în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate, cerințe privind rapoartele contabile, cerințe privind reevaluarea mijloacelor fixe în scopuri tarifare, precum și un sistem de informații în a căror bază titularii de licențe prezintă rapoarte Agenției;

m) elaborează și aprobă Regulamentul privind procedurile de achiziție, de către titularii de licențe, a bunurilor și/sau a serviciilor utilizate în activitatea lor, pentru a asigura respectarea de către aceștia a principiului desfășurării activităților licențiate cu cheltuieli minime și la eficiență maximă pe piața necompetitivă;

n) elaborează, aprobă și monitorizează, cu consultarea autorităților de reglementare ale statelor vecine, normele de gestionare și de atribuire a capacității interconectorilor dintre sistemele de gaze naturale;

o) aprobă mecanismele de soluționare a problemelor congestiilor în sistemul de gaze naturale și monitorizează aplicarea lor, monitorizează, de asemenea, termenele în care operatorul rețelei de transport și operatorii rețelelor de distribuție au efectuat racordările, reconectările și reparațiile;

p) elaborează și aprobă regulile pieței gazelor naturale și stabilește în regulamente, în conformitate cu legea, condiții, obligatorii pentru participanții la piața gazelor naturale, cu privire la producerea, stocarea, transportul, distribuția, furnizarea și măsurarea gazelor naturale;

q) monitorizează respectarea de către titularii de licență a regulilor și a condițiilor stabilite pentru accesul la rețelele de gaze naturale, inclusiv la rețelele de gazoducte în amonte, la depozitele de stocare, pentru serviciile de sistem, precum și pentru accesul în vederea stocării în conductă;

r) elaborează și aprobă procedura de schimbare, de către consumatorii finali, a furnizorului de gaze naturale;

s) colaborează cu autoritățile de reglementare ale altor state la dezvoltarea pieței regionale de gaze naturale și la crearea de condiții pentru concurență loială.

Conform prevederilor art. 8 al Legii cu privire la gazele naturale nr.123 - XVIII din 23 decembrie 2009, pentru îndeplinirea eficientă a funcțiilor sale, Agenția are dreptul:

a) să controleze, în modul și în limitele prevăzute de lege, dacă titularul de licență respectă condițiile stabilite pentru desfășurarea activităților licențiate și prevederile prezentei legi, inclusiv cele privind drepturile consumatorilor finali și calitatea serviciilor prestate;

b) să controleze dacă titularul de licență aplică corect tarifele reglementate la gazele naturale;

c) să aibă acces la documentele aferente activităților practicate conform licenței, inclusiv la cele care conțin informații ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată;

d) să obțină de la titularii de licențe copii, extrase din documentele menționate la lit.c), precum și informații suplimentare necesare;

e) să pună în aplicare principiul eficienței maxime la cheltuieli minime în producerea, stocarea, transportul, distribuția și furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate;

f) să aprobe regulamente privind reglementarea relațiilor dintre producători, operator al depozitului de stocare, operator al rețelei de transport, operatori ai rețelelor de distribuție, furnizori și consumatori;

g) să adopte hotărâri și să emită decizii, în limitele competențelor prevăzute de lege;

h) să înainteze prescripții privind lichidarea încălcărilor depistate;

i) să constate contravenții în domeniul gazelor naturale și să depună în instanță de judecată procesele-verbale de constatare a contravențiilor;

j) să participe la forurile și la evenimentele internaționale în domeniu.

Astfel după cum rezultă din textul normelor menționate cât și condițiile indicate în pct. 2.10 din licența Seria AA nr. 064596 din 30 septembrie 1999, eliberată de către ANRE titularului SRL „Moldovatrangaz” pentru genul de activitate - transport de gaze naturale, prevăd respectarea obligatorie a principiului eficienței economice și obiectivul atingerii unor costuri minime.

Colegiul reține că ANRE este un organ de reglementare și efectuează controale ale activităților de reglementare a titularilor de licențe. Prin urmare, atât în Raportul privind controlul unor aspecte din activitatea reglementată a SRL „Moldovatrangaz”, în cadrul construcției gazoductului-branșament de presiune înaltă „Tocuz-Căinari-Mereni” cât și în Hotărârea adoptată de ANRE pe rezultatele acestuia a fost constată ineficiența activității reglementate aferente achizițiilor de bunuri, fapt ce denotă nerespectarea de către titularul de licență a principiului costurilor necesare și justificate la calcularea și la aprobarea tarifelor pentru activitățile reglementate, desfășurate pe piața gazelor naturale și a principiul eficienței maxime la cheltuieli minime în producerea, stocarea, transportul, distribuția și furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate.

În rezultatul controlului prin care ANRE a luat act de raportul privind rezultatele controlului asupra activității reglementate a SRL „Moldovatrangaz” în cadrul construcției gazoductului-branșament de presiune înaltă „Tocuz-Căinari-Mereni” a fost

constatat și menționat că adaosurile intermediarilor, utilizați în schemele de procurare, puteau fi evitate dacă SRL „Moldovatrangaz” demonstra o eficiență în activitatea de achiziții, nefiind prezentate ofertele producătorilor regionali în cadrul procedurilor de achiziții, însă acceptând din start suportarea de costuri majorate.

Prin urmare, ANRE având funcția de protecție a dreptului consumatorului pe piața necompetitivă de transport a gazelor naturale, justificat a dispus Departamentului tarife și analize economice al ANRE să țină cont de aceste cheltuieli constatate ca inutile și scutirea consumatorului final de suportarea acestora.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră greșită concluzia primei instanțe expusă în hotărâre, și în contradicție cu circumstanțele pricinii, fiind dată cu interpretarea eronată a prevederilor ce guvernează raportul juridic în litigiu.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost stabilite de prima instanță, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa hotărârea primei instanțe, și de a emite o nouă hotărâre prin care acțiunea depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Moldovatrangaz” împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la contestarea actului administrativ, se respinge.

În conformitate cu art. 444, art. 445 alin.(1) lit. b) CPC, art.445 alin.(3), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Se casează hotărârea Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Moldovatrangaz” împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la contestarea actului administrativ și se emite o nouă hotărâre prin care :

Se respinge acțiunea Societății cu Răspundere Limitată „Moldovatrangaz” împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la contestarea actului administrative.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat